Dinsdag, 16 Juni 1942 — DAGBLAD — 59ste Jaargang, No. 3626

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm.: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

U.S.A. valt Japs op de Aleoeten aan.

Argentijnse Gezant te Berlijn mag niet naar Keulen.

Koffie-oproer te Hamburg; reeds 25 executies.

ROOSEVELT RAPPORTEERT OVER DE STEUNVERLENING.

In een brief, welke Roosevelt schreef aan het Congres en waarbij hij het vijfde rapport over de steunverlening aan de Geallieerden tot eind Mei 1942 overlegde, zeide hij het volgende:

Dit is het vijfde verslag aan het Congres — gelijk er om de 90 dagen een uitgegeven wordt — over de operaties onder de leen- en pachtwet.

Voor drie maanden eindigende Mei 1942 bedroeg de steunverlening meer dan 1.900.000.000 dollar. Gedurende de periode van 15 maanden van begin Maart 1941 tot eind Mei 1942 bedroeg de hulp in totaal 4.497.000.000 dollar in goederen en diensten.

Wij maken thans een hulp beschikbaar met een maandelijks gemiddelde gelijk aan 8 milliard dollar. De dollarcijfers geven echter geen beeld van al wat gedaan wordt. Het Congres heeft wijselijk enkele beperkingen gesteld voor de soorten van hulp, welke mogen en welke worden geleverd.

Voedsel — meer dan 5 milliard pond — en medicijnen hebben de Britse en Russische en Chinese volken gesteund in hun dappere wil om te vechten. Metalen, machine-werktuigen en andere benodigdheden hebben hen geholpen hun wapenproductie te behouden en te vergroten. Bombardementsvliegtuigen en tanks, die de vorige lente en zomer voor hen waren besteld, laten thans hun merktekenen achter op den vijand. Britse vliegers, die in dit land zijn opgeleid, zijn begonnen met hun werk op Keulen en Essen. En de steunverlening is niet meer eenzijdig. Zij, die steun ontvingen in hun uur van de grootste nood, hebben thans het initiatief genomen om dit te vergelden. Zoveel zij kunnen voorzien zij ons, op dezelfde basis van steunverlening, met vele dingen, welke wij thans nodig hebben. Amerikaanse troepen op Australisch en Brits grondgebied worden gevoed en ondergebracht en uitgerust uit een deel van de Australische en Britse voorraden en wapenen. Onze Geallieerden hebben ons speciale machine-werktuigen en uitrusting gezonden voor onze wapenfabrieken. Britse luchtafweerkanonnen helpen ons onze belangrijke bases te beschermen en de Britten hebben waarschuwingsinstrumenten ontwikkeld, die ons helpen vijandelijke vliegtuigen waar te nemen.

Wij delen de blauwdrukken en gevechtsondervinding van de Verenigde Landen. De bijstand, welke ons verstrekt wordt door onze Geallieerden in de gemeenschappelijke strijd is een opwekkend bewijs van de wijze, waarop de Verenigde Landen hun bronnen met de onze samensmelten.

Elk der Verenigde Landen draagt aan de uiteindelijke overwinning bij, niet slechts door zijn dollars, ponden of roebels, doch door zijn manschappen, zijn wapenen en zijn productiecapaciteit. Ons reservoir van bronnen nadert thans de phase dat het zal overstromen. De volgende stap is voor onze militaire, industriële en scheepvaartexperts om de volledige kracht ervan te richten tegen de centra van vijandelijke macht. Groot Britannië en de Verenigde Staten hebben gezamenlijk kundige organisaties opgericht om de taak te verrichten in nauwe samenwerking met Rusland, China en andere Verenigde Landen. Zij rusten de Verenigde Landen uit om deze wereldomvattende oorlog te voeren op een wereldomvattende basis. Zij hebben een gezamenlijke actie ondernomen om onze manschappen en wapenen te vervoeren — op alles dat wil drijven of vliegen — naar de plaatsen van waaruit wij onze offensieven kunnen ondernemen.

Door gemeenschappelijke actie kunnen wij thans de vrijheid bewaren en de vrede herstellen voor onze volken. Door een gemeenschappelijke actie later kunnen wij de overwinning voltooien, ter verkrijging waarvan wij ons hebben samengevoegd. De plannen van de Verenigde Landen zullen niet ten onder gaan op de slagvelden van deze verschrikkelijke oorlog. Zij zullen voortleven om de grondslag te leggen voor duurzame verstandhouding op de wereld, waarop het mensdom zijn vrede en vrijheid wenst te bewaren" (Washington, (AP) 15.6).

ROOSEVELT OVER DE RUBBER-CAMPAGNE.

Roosevelt drong er bij het volk van de Verenigde Staten op aan „elk stukje rubber, dat Gij mogelijk kunt missen, in te leveren" om te helpen het ernstige tekort goed te maken, dat ontstaat uit de oorlogstoestanden. Hij beloofde echter, dat er voldoende rubber zal zijn „voor het bouwen van vliegtuigen om Tokio en Berlijn te bombarderen, den vijand te vernietigen overal waar hij gevonden wordt en deze oorlog te winnen." Hij sprak door de radio bij de aanvang van een campagne over het gehele land om elk stukje rubber te verzamelen in de periode van 15 Juni tot 30 Juni. Roosevelt zeide, dat rubber een probleem is omdat de moderne oorlog er zonder niet kan worden gewonnen en omdat de Japanners 92% van de normale Noordamerikaanse voorraad hebben afgesneden. Hij voorspelde echter, dat het probleem zal worden opgelost en dat de toestand ernstiger zou zijn geweest, indien de Verenigde Staten vóór de oorlog geen rubber-voorraden hadden opgeslagen en indien wij thans niet een grote nieuwe industrie voor synthetische rubber bouwden." (Washington, (AP) 15.6).

GRIEKSE KONING VOOR DE NOORDAMERIKAANSE SENAAT.

Bij een toespraak voor de Noordamerikaanse Senaat zeide Z.M. Koning George II van Hellas: „Hellas is er trots op voor de tweede maal binnen een kwart eeuw zich te zien aan de zijde van de machtige en edelmoedige Noordamerikaanse democratie.

...Bovenal is het belangrijk voor hen die eens de strijd der rechtvaardigheid gevoerd hebben om te worden veilig gesteld voor invasie en onrechtplegers — waaronder zij, die òf om meer verborgen motieven òf gewoon door hun zwakheid zijn gemaakt tot werktuigen van de as — ervan doordrongen te worden, dat roofzuchtige politieken niet betalen ...... Wij zullen strijden in de lucht tot het einde aan Uwe zijde en aan de zijde der andere Verenigde Landen" (Washington, (AP) 15.6).

NAAR HUN BASES TERUGGEKEERD.

Van betrouwbare zijde wordt verklaard, dat alle grote vier-motorige Noordamerikaanse bommenwerpers, die de Roemeense olievelden de vorige week zouden hebben gebombardeerd, veilig naar hun bases zijn teruggekeerd met uitzondering van de vier die in Turkije tot noodlandingen werden gedwongen. Ingelichte kringen deelden mede, dat de vliegtuigen de Duitse gevechtsvliegtuigen ontweken, doch stuitten op een belangrijk afweervuur. Van die in Turkije landden, werden 2 beschadigd door afweervuur, terwijl 2 motor-stoornis hadden. (Caïro, (AP) 15.6).

U.S.A.-SCHIP TOT ZINKEN GEBRACHT.

De Noordamerikaanse Marine maakte bekend, dat een klein Noordamerikaans koopvaardijschip werd getorpedeerd in de Caraïbische Zee. De schipbreukelingen zijn in een haven aan de Oostkust aan land gezet (Washington, (AP) 15.6).

STAGNATIE IN DE ITALIAANSE INDUSTRIE.

Tass-berichten uit Génève deelden mede, dat personen, die uit Milaan kwamen een „ernstige stagnatie in de Italiaanse industrie hebben gerapporteerd, waarvoor in de wapenindustrie." Het bericht zeide, dat de electrische stroom weer is verminderd en „de werkweek zal moeten worden verminderd van de huidige 28 uur tot 20 uur" (Moskou, (AP) 15.6).

DE OPSTOOTJES IN HAMBURG.

Het Britse Ministerie van Voorlichting deelde mede het bericht uit Stockholm te hebben gezien, dat 7 politiemannen werden gedood en 25 Duitse dokwerkers later werden geëxecuteerd als resultaat van opstootjes over koffie in Hamburg, doch dat geen nieuwe inlichtingen verkregen werden. De stuwadoors, die de vrachtwagens laden met koffie voor de troepen aan het front, zouden pakjes koffie op straat geworpen hebben waar het volk erom begon te vechten. De menigte stenigde de Gestapo die het gevecht opbrak (Londen, (AP) 15.6).

GEEN BEZOEK AAN KEULEN TOEGESTAAN.

Van betrouwbare zijde wordt in Buenos Aires vernomen, dat het Duitse Ministerie van Buitenlandse Zaken een verzoek van de Argentijnse Ambassade in Berlijn heeft geweigerd om aan een attaché toe te staan Keulen te bezoeken, teneinde aan zijn Regering verslag uit te brengen over het resultaat van de Britse aanval (Buenos Aires, (AP) 15.6).

25.000 JODEN WERDEN IN LETLAND GEDOOD.

De federatie van de Joodse Steunorganisaties deelde mede, dat volgens Joodse vluchtelingen 25.000 Lettische Joden gedood werden door plaatselijke fascisten in de tussenpoze van vier dagen tussen de evacuatie van Letland door de Russen en de bezetting door de Duitsers (Londen, (AP) 15.6).

12 ASVLIEGTUIGEN BOVEN MALTA VERNIELD.

Het communiqué van Malta deelde mede, dat 12 asvliegtuigen heden en in de afgelopen nacht boven en nabij Malta werden vernield (Valetta, (AP) 15.6).

LISSABON ZONDER BENZINE.

2 Franse tankers werden gecharterd door de Portugese Regering en vertrokken naar de Verenigde Staten om benzine naar Lissabon te brengen, dat practisch zonder taxi's en particuliere automobielen is vanwege het tekort aan benzine (Lissabon, (AP) 15.6).

DE DUITSERS RUKKEN OP IN LIBYE EN IN RUSLAND.

Drew Middleton seint uit Londen:

Het Duitse leger sloeg verwoed voorwaarts in Libye en Rusland naar de grote Oostelijke landbrug tussen de Caucasus en Suez, het gebied dat een zevende van de wereldvoorraad olie levert, in een dubbele campagne waarop Hitler de bronnen van het Reich voor 1942 heeft ingesteld.

De campagne in Libye, waarvan het lot van Egypte afhangt, naderde een hoogtepunt, waarbij de Duitsers hamerden naar Tobruks buitenste defensies en de Italianen beweerden naar de Middellandse Zee te zijn doorgebroken en de Zuidafrikanen in een ontegenzeggelijk gevaarlijke ontwikkeling rond Ain el Gazala te hebben geïsoleerd. Britse pantsercolonnes deden langs de gehele linie tegenaanvallen in series van soliede slagen, die ten doel hebben de Duitse pantserstrijdkrachten te doen verbrokkelen en de speerpunt van Maarschalk Rommels voortgang af te botten.

1500 mijl naar het Noorden sloegen de Duitse strijdkrachten, die van Charkov uit aanvallen, naar de Sovjetlinies terwijl de eerste der twee verwachte aanvallen in de richting van Stalingrad en de toegangswegen naar de Caucasus zich ontwikkelde.

Militaire experts in Londen verklaarden, dat het onwaarschijnlijk is, dat er een Duitse aanval door Turkije zal plaatshebben om de offensieven aan te vullen, die thans gaande zijn.

Een zegsman zeide: „Er zijn geen troepenconcentraties aan de Turkse grens of in de Balkan.

Er zijn tekenen, dat Hitler een dergelijke zet van plan is, doch de eisen van zijn mankracht en machines, welke door de Russische en Libyse fronten gesteld worden, maken dit onmogelijk (Londen, (AP) 15.6).

DUITSERS OVER DE DONETS.

De radio van Berlijn zond een bericht uit van het Transocean-nieuwsagentschap, volgens welk de „Duitse formaties ten Oosten van Charkov de Donets zijn overgestoken op alle belangrijke punten gedurende hun opmars naar Oosten." Transocean zeide, dat de inlichtingen verkregen werden van „bevoegde militaire kringen in Berlijn" (Berlijn, (AP) 15.6).

RUSSISCH MIDDERNACHTELIJK COMMUNIQUÉ.

Het Russisch middernachtelijk communiqué luidt als volgt: „Op 15 Juni sloegen onze troepen verschillende aanvallen op grote schaal van de vijandelijke infanterie en tanks af. 180 Duitse tanks werden vernield of beschadigd.

Felle gevechten duurden voort nabij Sebastopol. Er hebben geen belangrijke veranderingen plaats in andere sectoren van het front."

Een aanvullend communiqué luidt: „Op 14 Juni hebben onze luchtstrijdkrachten in verscheidene sectoren van het front 64 Duitse tanks, 220 motorvoertuigen met troepen en voorraden, 7 motor-olietankwagens en 2 petroleum-pompen vernield of beschadigd en een munitie-opslagplaats opgeblazen, een spoortrein vernield, een vijandelijk transportschip en enkele motorboten beschadigd en meer dan 2 vijandelijke regimenten infanterie uiteengeslagen en gedeeltelijk vernietigd" (Moskou, (AP) 16.6).

VAN HET DUITSE COMMUNIQUÉ.

Het Duitse communiqué deelde mede, dat er gisteren in de gefortificeerde gebieden van Sebastopol slechts gevechten van ondergeschikt belang plaats hadden. Het communiqué beweerde, dat de grote slag in de Libyse woestijn geëindigd is ten gunste van de asstrijdkrachten.

Verder zeide het communiqué, dat de Luftwaffe nachtelijke aanvallen deed op vliegvelden en spoorweginstallaties in het gebied van Moskou (Berlijn, (AP) 16.6).

STRIJD TUSSEN SOVJET-VLOOT EN DUITSE ARTILLERIE.

De radio van Berlijn zeide, dat de Sovjet-vloot de Westelijke kust van de Krim poogde te naderen nabij Yevpatoriya in een aanval, welke „klaarblijkelijk ten doel had de aandacht van Sebastopol af te leiden". Verder zeide de radio, dat de Duitse kust-artillerie verschillende oorlogsschepen trof en de vloot-strijdmacht dwong zich terug te trekken (Berlijn, (AP) 15.6).

ITALIAANSE BOTEN DOEN MEE IN STRIJD TEGEN RUSLAND.

Het namiddagblad „Allehanda" deelde mede, dat Italiaanse stormtroepen en aanvalsboten zich gevoegd hebben in een aanval over land en zee op Leningrad. Het blad zeide, dat deze aanval begon met bombardementen en artillerievuur. (Stockholm, (AP) 15.6).

DUITSE COMMANDO'S.

Het Duitse Hoofdcommando deelt mede, dat in Lapland Duitse Commando's in wegenloze oerwouden numeriek superieure vijandelijke strijdkrachten hebben omsingeld en vernietigd (Berlijn, (AP) 15.6).

VAN DEN AP-CORRESPONDENT IN LIBYE.

Edward Kennedy seint het volgende van het slagveld van El Adem in Cyrenaica. Het telegram werd op Zondag geschreven:

Het dwarrelende zand van de grote Afrikaanse woestijn is vol bijtende rook van de springstoffen, terwijl de Britse- en asstrijdkrachten de slag voortzetten ten Zuiden van Tobruk. Deze slag zou het lot van Noord Afrika en het Midden Oosten kunnen vaststellen, doch het is veel waarschijnlijker, dat hij dat niet zal doen.

Beide zijden zijn geslonken en vermoeid door haast drie weken van de meest intensieve gevechten, en worstelen voort in de hoop om een beslissing te bereiken, welke elke dag werd verwacht, maar nog moet komen. Zij zal waarschijnlijk nu niet komen en zij zijn zelfs militaire waarnemers, die denken, dat de campagne zal uitsterven. De asstrijdkrachten hebben enkele winsten geboekt in terrein, doch hebben haar voornaamste doeleinden niet kunnen bereiken. Deze doeleinden waren om Tobruk te bereiken en mogelijk de Britten terug te drijven tot de Egyptische grens zonder hun eigen strijdkrachten machteloos te maken door verliezen in tanks en manschappen.

Rommels oorspronkelijke plan was om Tobruk te nemen in een snelle aanval, doch deze werd verijdeld. Terwijl dit geschreven wordt, schijnt zijn offensieve kracht grotendeels te zijn uitgeput en hij schijnt slechts voortgang te kunnen maken, omdat de Britten ook verzwakt zijn. Zelfs indien de as Tobruk nu neemt, zal het weinig betekenen, want volgens de huidige tekenen heeft zij gebrek aan kracht om voort te rukken naar Egypte en de Nijlvallei. De asstrijdkrachten zouden dit kunnen doen, indien zij plotseling twee nieuwe pantserdivisies, welke geoefend zijn in de woestijnoorlog en gesteund door de nodige infanterie, in de strijd konden werpen, doch er zijn geen tekenen, dat zij zulk een strijdmacht zenden. Het verwachte reusachtige offensief tegen Rusland is nog niet ten uitvoer gebracht en het is daarom mogelijk, dat zij nog 2 pantserdivisies voor Afrika hebben bestemd, doch volgens de beste inlichtingen zijn die nog niet aangekomen en als zij komen, zal men niet moeten vergeten, dat een Europese divisie op zijn minst 2 of 3 maanden van speciale oefening nodig heeft alvorens gereed te zijn voor de gevechten in de woestijn, die geheel verschillen van de gevechten op het Europese vasteland (Libye, (AP) 15.6).

ASSTRIJDKRACHTEN BEREIKEN DE KUST.

Een speciaal Italiaans communiqué luidt als volgt: „Een nieuwe phase van de slag, welke begon na de val van Bir Hacheim, had tot resultaat, dat de vijandelijke strijdkrachten gescheiden werden. De asstrijdkrachten passeerden Acroma en staken de kustweg over via Balbia, waarop zij de kust bereikten. Alle grote vijandelijke eenheden, welke ten Westen daarvan blijven, zijn omsingeld. Het aantal gevangenen en de omvang van de buit kunnen op het ogenblik niet geschat worden" (Rome, (AP) 15.6).

DE STRIJD IN CHINA.

Het Centrale Chinese nieuwsagentschap deelde mede, dat Chinese troepen slaan naar de Westelijke basis van het Japanse offensief in Kiangsi en Tsjekiang en posities veroverd hebben aan de rivier Kan vlak tegenover Nantsjang. Gemeld wordt, dat gisteren winsten werden geboekt in „series van felle gevechten".

Nantsjang, dat in Japanse handen was sedert 1938, is verschillende malen aangevallen. Gemeld wordt, dat de Japanners doordrongen in Kwangfeng, 25 mijl over de grens van Tsjekiang. De Japanners zouden eerst in de stad zijn doorgedrongen in de nacht van Zaterdag en felle gevechten duurden voort op de straten met hevige verliezen aan beide zijden (Tsjungking, (AP) 15.6).

VAN HET CHINESE COMMUNIQUÉ.

Het Chinese communiqué gaf toe, dat de gevechten in Tsjekiang zich naar de grens van Kiangsi hebben uitgebreid, hetgeen wil zeggen, dat de Japanners de opening van 180 mijl tussen de indringers in de beide provincies met meer dan 80 mijl hebben verkort sedert zij Tsjuhsien namen. De Japanners bombardeerden Sjangjao, een belangrijke spoorwegstad in Kiangsi en thans het volgende grote doel van de Japanse aanval uit de richting van Nantsjang. Het communiqué deelde mede, dat volgens berichten van de inlichtingendienst de Japanners voorzorgsmaatregelen treffen tegen cen mogelijke onrust onder de dienstplichtigen van Formosa (Tsjungking, (AP) 15.6).

DARWIN DOOR JAPANNERS GEBOMBARDEERD.

Darwin werd voor de derde achtereenvolgende dag door Japanse vliegtuigen aangevallen en een aantal slachtoffers was daarvan het resultaat, volgens bekendmaking van Generaal MacArthurs Hoofdkwartier.

27 Japanse bommenwerpers, geëscorteerd door gevechtsvliegtuigen, kwamen in de namiddag overvliegen. De bekendmaking van het Hoofdkwartier, welke geen formeel communiqué is, zeide, dat de schade gering is. De Japanners vielen Darwin ook aan op Zaterdag en Zondag. (Geallieerd Hoofdkwartier in Australië, (AP) 15.6).

Het nieuws van vandaag.

In de Middellandse Zee is een zeeslag geleverd volgens de „Giornale d'Italia". Londen heeft er niets van gemeld tot nu toe. Volgens het Italiaanse blad voeren twee Britse convooien uit het Westen en Oosten over de Middellandse Zee. De Italiaanse vloot (die is er toch nog) viel de convooien aan. Het convooi uit het Westen werd uiteengeslagen tussen Sardinië en Tunis. Over het andere convooi werd aanvankelijk niets gemeld, later zeide men, dat het aangevallen was. Rome geeft vandaag het bericht, dat de slag vannacht beëindigd is. Alles erover staat op blz. 3.

Van groter belang is de voortgaande actie van de Duitsers in Libye. Berlijn meent, dat deze slag reeds ten voordele van de Duitsers is beslist, doch ook al ware dit niet zo, de voortgaande actie van de Duitsers in Libye en in Zuid-Rusland laat duidelijk de lijn uitkomen, welke gisteren in de Afgelopen Week reeds werd aangeroerd: een tweevoudige opmars naar de landbrug tussen de Caucasus en het Suezkanaal. Deze landbrug bestaat uit geheel Anatolië, Turks gebied, en is van het grootste gewicht voor de beheersing van het gehele Nabije Oosten. Zonder Anatolië kan men in het Nabije Oosten niettemaal komen. De Duitse successen om daar door te dringen zijn weliswaar nog niet alle definitief, maar het uithoudingsvermogen van den Duitser laat zien, dat hij wel inziet, dat hij er komen moet.

En beide fronten op Anatolië leverden vandaag nieuws. Van het Zuidrussische front tegenstrijdig nieuws. Berlijn zegt, dat het goed gaat, de Donets is overgestoken, de strijd om Sebastopol wordt minder. Russische mededelingen vermelden Duitse aanvallen bij Charkov, die werden afgeslagen, bij Sebastopol woeden felle gevechten (blz. 1). In Libye moesten de Britten volgens een eigen communiqué terugtrekken uit El Gazala. Aanvallen op El Adem werden afgeslagen. (blz. 1). Toch verwacht Londen geen aanval op Turkije (blz. 1). Maar het deed dat ook niet in Mei 1940 op de Lage Landen!

Roosevelt heeft in een vijfde rapport over de steunverlening gezegd, hoe de reservoirs vol zitten; hoe Rusland en China aan medicijnen geholpen worden (voor 5 milliard), hoe de bombardementsvliegtuigen uit de fabrieken der U.S.A. merktekenen op den vijand achterlaten (blz. 3).

Curaçao.

GOUVERNEUR ONTVANGT DE ONDERSCHEIDING VAN HET BRITSE IMPERIUM.

Vanmorgen heeft Consul Lawrence van Groot Brittannië een officieel bezoek gebracht aan Z.E. den Gouverneur van Curaçao. Consul Lawrence was daartoe in officiële kledij, uniform, degen etc. Doel van het bezoek was de overhandiging van de insignia van de hoge onderscheiding, welke Gouverneur Gielliam J. J. Wouters op zijn laatste verjaardag (21 Februari) had ontvangen, die van „Knight Commander of the British Empire".

Deze onderscheiding, die wij nog eenmaal te zien zullen krijgen, wanneer de Gouverneur voor de laatste maal de vergadering van de Staten van Curaçao komt bijwonen, bestaat uit een fraise lint met lichtgrijze rand, dat om de hals gedragen wordt. Hieraan hangt het onderscheidingsteken bestaande uit een kroon, waaraan een kruis in de vorm van de Franse lelie van lavendelblauw, met in het midden een roodte van rood, dat een medaillon omgeeft, waarop de beeltenis van den Koning en de Koningin van Engeland.

Behalve deze grote onderscheiding, ontving de Gouverneur ook nog een plaque, die links op de jas gedragen kan worden, en waarop hetzelfde medaillon staat.

DR. PIET A. KASTEEL.

Dame voor de huishouding.

Namens den Electus-Gouverneur, Dr. Piet A. Kasteel, heeft men Mejuffrouw Emma van Eps verzocht om hetgeen ener dame is ten Paleize te willen behartigen. Zoals men weet, is Mevrouw Kasteel met de zeven kinderen achtergebleven in het moederland. Mejuffrouw Van Eps die ongeveer 75 jaar oud is, heeft aan het tot haar gerichte verzoek gehoor gegeven. De afgelopen dagen heeft zij reeds enkele bezoeken op het Paleis gebracht.

FAMILIE WOUTERS NAAR COSTA RICA.

De formaliteiten, welke verbonden waren aan het vertrek van de Familie Wouters naar San José, Costa Rica, zijn thans alle voorbij. Het staat thans dus vast, dat de Familie Wouters naar San José zal verhuizen, nadat de ambtstermijn van den huidigen Gouverneur voorbij zal zijn. De reis zal per vliegtuig worden gemaakt over Maracaibo—Colon—San José en duurt twee dagen. Op 13 Juli dus twee dagen voor de aankomst van Gouverneur Kasteel, zal de Familie Wouters het Gouvernementshuis verlaten en nog enkele dagen logeren in het privé gedeelte van het St. Elisabethsgasthuis alhier om daarna naar San José te vertrekken.

JENTJE A. J. DE VRIES.

Jentje A. J. de Vries, indertijd werkzaam op de administratie van financiën en ēruit geduwd door H. Ignatius Franke, omdat hij eigen initiatief toonde, is thans in dienst der Regering te Londen aangekomen.

[Mr. Franke was in Londen niet aan het station, hij zal bij Dr. Kasteel geweest zijn „ter voorlichting".]

AMERIKAANSE SOLDATEN TE GAST OP DE ISLA.

Zaterdagavond jongstleden werden plm. 150 Amerikaanse soldaten op de Isla in de Club Asiento onthaald op een genoegelijke avond. Talrijke clubleden waren aanwezig en stelden zich ter beschikking van de Amerikanen. Doy's band zorgde voor de muziek, waarop tot laat in de avond gedanst werd. De soldaten mengden zich al spoedig met de Clubleden, en sommigen kregen uitnodigingen voor een bezoek aan huis.

Wij vernemen, dat aanstaande Zaterdag het feest voor een andere groep zal worden herhaald en ook op enkele Zaterdagen de Club voor de Amerikanen zal openstaan.

VERENIGINGNIEUWS.

Katholieke Sport Centrale: Hedenavond zal het hoofdbestuur van de katholieke Sport Centrale om 20.30 uur vergaderen.

Liga San Cristobal: De chauffeurs, die verenigd zijn in de Liga San Cristobal hielden gisteravond in het gebouw van de Katholieke Volksbond een vergadering. Besproken werden o.a. de schaarste aan banden; de moeilijke economische omstandigheden, verhoging der tarieven en de nieuwe verzekering.

DE TRINIDAD FOLLIES.

Op Curaçao vertoeft op het ogenblik een Amerikaans gezelschap van amateur-artisten, genaamd „Trinidad Follies", dat voor de op Curaçao gestationneerde Amerikaanse soldaten deze dagen voorstellingen geeft.

De eerste voorstelling had gisteren plaats, terwijl heden en morgen eveneens voorstellingen gegeven zullen worden in het Amerikaanse theater in het Kamp van de U.S.A.-soldaten op Suffisant.

Woensdag zal het gezelschap een matinee geven in het Roxy-theater, onder auspiciën van de Curaçaose Kunstkring. De voorstelling begint om 15 uur precies. Toegangskaarten zijn a ƒ 1.50 per persoon verkrijgbaar.

De gehele opbrengst zal door de Kunstkring worden afgestaan aan de American Soldiers Fund te Curaçao.

Dit gezelschap bestaat uit 10 dames en 20 heren, allen werkzaam op de kantoren van het Noordamerikaanse leger te Trinidad, die zich vrijwillig beschikbaar hebben gesteld om den soldaten op de bases in het Caraïbische gebied een aangename verpozing te bezorgen. Op de 18de zal men ook naar Aruba vliegen om aldaar gelijke voorstellingen te geven.

G.P.D. SPREEKT.

Het hoofd van de Gouvernements-persdienst zal hedenavond om 20 uur een radiorede houden.

BONAIRE.

GOUVERNEUR WOUTERS NEEMT AFSCHEID.

Langs de weg geschaarde kinderen juichen den Landvoogd toe.

Receptie van het Eerste Gezin te Kralendijk.

Gistermorgen is de Gouverneursfamilie, vergezeld van Adjudant van de Laarschot, met een vliegtuig alhier van Willemstad, Curaçao, gearriveerd. Op het vliegveld was een erewacht van de militaire politie opgesteld, terwijl twee Commissies van ontvangst den Landvoogd en de beide Dames Wouters welkom heetten. De Commissie van ontvangst voor den Gouverneur bestond uit Gezaghebber Piet van Leeuwen, Landraad Hellmund en Landraad Gerharts, Pastoor Mamertus D. Latour O.P., Ds. Van Essen, Dr. Gelfman, en de Heren Rooyer en Hart. Mevrouw Hellmund met Mevrouw Rooyer en en Mevrouw Hart vormden gedreeën de commissie voor de verwelkoming van Mevrouw en Mejuffrouw Wouters.

In auto's begaf het gezelschap zich vervolgens naar de hoofdstad, Kralendijk, waar in de eerste plaats een afscheidsvisite werd gebracht aan de Zusters. Nadat men hier enige tijd had doorgebracht, begaf de Gouverneursfamilie, steeds vergezeld van den Adjudant, zich naar de Fraters, van wie eveneens afscheid genomen werd. Zusters zowel als Fraters hoorden hoe de Landvoogd het werk van het bijzonder onderwijs op Bonaire prees. Een leuk gezicht was het, hoe de kinderen met vlaggen langs de weg geschaard stonden. Gouverneur Wouters wuifde de kinderen toe en daar barstte het hoera-geroep los.

Ten huize van Gezaghebber Van Leeuwen werd de erewijn geschonken. Tevens voegde zich hier bij het gezelschap Pastoor Thomas Wolters O.P., die uit Rincon was overgekomen. De Gezaghebber richtte zich in een warme toespraak meer in het biezonder tot de Dames Wouters, waarna de Landvoogd zich naar de kantoren, die in het Gezaghebbershuis zijn ondergebracht, begaf om aldaar afscheid te nemen van Zijn personeel. De Heer van Leeuwen hield daarbij een toespraak tot den Gouverneur, welke de Landvoogd weer op de Hem touwvertrouwde hartelijke wijze beantwoordde.

Om 13 uur was er een diner ten huize van den Gezaghebber, waarna om 14.30 uur een receptie gehouden werd, die tot ruim 15.30 uur duurde en waar alle vooraanstaanden van het eiland waren saamgekomen.

Na afloop hiervan begaf het gezelschap zich weer van Kralendijk naar het vliegveld om de terugreis naar Willemstad te aanvaarden.

Na zes jaren het gebiedsdeel bestuurd te hebben, heeft Bonaire den Landvoogd thans voor de laatste maal gezien.

PATER BRENEKER NAAR HET HOSPITAAL.

De kapelaan van Kralendijk, Bonaire, Pater Vitus Brenneker O.P., is gistermiddag op Hato gearriveerd, waarna hij in verband met een ontsteking aan de beide oren in het St. Elisabethsgasthuis werd opgenomen. Vermoedelijk zal de Pater volgende week weer naar zijn standplaats terugkeren.

NEDERLAND.

ADVIESCOMMISSIE NEDERLANDS INDIË.

H.M. de Koningin heeft een Adviescommissie voor Nederlands Indische aangelegenheden ingesteld, ter assistentie van den Minister van Koloniën. De bevoegdheden van den Gouverneur-Generaal zijn bij Koninklijk Besluit overgedragen aan den Minister van Koloniën. Leden van de Adviescommissie zijn: **Minister Soejono, Mr. N. S. Blom, dr. Crena de Jongh, Raden Loekman Djadjaningrat, prof. dr. J. Eggens, dr. J. van Hoogstraten.**

De leden van de Nederlands Indische Commissie in Australië zullen, wanneer zij in Londen vertoeven, beschouwd worden als leden der Adviescommissie (Londen, G.P.D. 16.6).

OP VACANTIE.

Prinses Juliana en Haar dochters zullen een korte vacantie doorbrengen in een klein plaatsje in de Berkshirebergen en Massachusetts (Verenigde Staten) (Ottawa, G.P.D. 16.6).

IN CONCENTRATIEKAMP GESTORVEN.

Uit Nederland is vernomen, dat Mr. M. Kann, oud-redacteur van „De Telegraaf" en van de „Groene Amsterdammer" in een Duits concentratiekamp is overleden (Londen, G.P.D. 16.6).

ADELBORSTEN IN LONDEN.

Een contingent Nederlandse adelborsten van ongeveer vijftig man heeft meegemarcheerd in een parade in een Engelse havenstad. Zij werden opvallend door het publiek toegejuicht (Londen, G.P.D. 16.6).

INSPECTIE DER VERDEDIGINGSWERKEN

Professor Speers, Todts opvolger, heeft dezer dagen de anti-invasie verdedigingswerken in Nederland geïnspecteerd (Londen, G.P.D. 16.6).

WAT OP HET PROGRAM STAAT.

Ambassadeur Dr. Alexander Loudon heeft in een rede gezegd: „Wij moeten erop zijn voorbereid dat der nieuwe, na-oorlogse wereld onmiddellijk een definitieve vorm worde gegeven, doch niettemin zullen wij genoodzaakt zijn een aantal beslissingen en stappen van tijdelijke aard te nemen. De problemen die zulen rijzen zijn niet alleen van politieke of economische aard, doch ook van algemeen morele aard. De eerste economische eis is dat alle door de Duitsers bezet geweest zijnde gebieden onmiddellijk van voldoende voedsel zullen worden voorzien, zij moeten geholpen worden met de opbouw van hun welstand.

De slechte gevolgen van het naziesysteem die zich in de bezette landen hebben ingevreten als een huiduitslag zullen moeten worden verwijderd. Op politiek gebied zullen onmiddellijk maatregelen moeten worden getroffen voor het maken van territoriale indelingen, die tijdelijk zullen moeten worden in stand gehouden. Wij zullen ervoor hebben te zorgen, dat zij die schuldig zijn aan het ontbranden van de oorlog hun rechtvaardige straf niet zullen ontgaan, doch ook dat er geen hecatombe plaats hebbe waarin niet-politieke tegenstellingen zouden worden uitgevochten".

HET DUIVELSE PLAN DER DUITSERS.

Hoe onwaarschijnlijk het ook in de oren klonk van velen die nog steeds niet kunnen geloven dat de Duitsers de meest duivelse plannen uitvoeren wanneer dit in hun kraam te pas komt — steeds duidelijker worden de tekenen die erop wijzen dat het den onderdrukkers ernst is met de volksverhuizing van millioenen Nederlanders naar Rusland.

Twee doeleinden streeft de Duitser daarmee na: ten eerste slavenarbeid door den onderdrukker ten bate en ten gerieve van den Germaansen oppermens, ten tweede: de algehele ontwrichting en dodelijke verzwakking van het Nederlandse volk. Twee jaar lang hebben de Duitsers met alle middelen getracht het Nederlandse volk ook naar de geest aan zich te onderwerpen. Tevergeefs!

Nu moet het dan maar met de hardste en meest perfide middelen worden geprobeerd. Voorlopig gaat het nog met een sausje van zoetigheid: de volksverhuizing zou „vrijwillig" geschieden en Vrijdag wierp de Duitse radio het over de boeg van een verheven samenwerking. De radio-man riep uit: „prachtige mogelijkheden openen zich voor het Nederlandse talent in het Oosten.

Nederland zal nu in staat zijn zijn energie weer op Europa te concentreren. Inmiddels gaat de „handelmaatschappij" onder leiding van N.S.B.'ers Gips en Rost van Tonningen werken. Haar kapitaal bedraagt voorlopig ƒ 25.000.000.

In de raad van commissarissen hebben vooraanstaande N.S.B. economen zitting alsmede de N.S.B. burgemeesters van Amsterdam en Rotterdam: Voute en Mueller.

Seyss Inquart heeft drie decreten uitgevaardigd (hetgeen er op wijst dat dit „particulier initiatief" een uitvloeisel van de Germaanse staatsalmacht is): het eerste geeft deze maatschappij het monopolie van de kolonisatie in Rusland; het tweede voorziet in regeringssubsidering en het derde regelt de financiële deelneming van de Nederlandse Bank.

Thans hamert men het Nederlandse volk in, dat dit alles te zijnen bate geschiedt, dat Nederlands-Indië voorgoed verloren is en dat hier werk geschiedt dat te vergelijken is met dat der Oost-Indische Compagnie. De tijd zal wel anders leren.

Inmiddels is een Nederlandse Commissie ad hoc, onder leiding van Rost van Tonningen te Riga aangekomen waar met Duitse autoriteiten wordt onderhandeld. Rost heeft er ook op een openbare vergadering gesproken.

NIEUWTJES, DIE ONS INTERESSEREN.

— Een zekere Van der Made uit Roelofarendsveen had gezegd: „onder geen voorwaarde ga ik in Duitsland werken". Hij werd tot een langdurige gevangenisstraf veroordeeld.

— Mensen die vrienden in Nederlandse kustplaatsen willen bezoeken hebben daarvoor speciale toestemming van de politie nodig.

— Zalmvisserij is nu een goed beroep: zalm kost ƒ 25.— per pond.

— Aardappels zijn per 1 Mei drastisch gerantsoeneerd: een half pond voor kinderen tot 3 jaar; een pond voor kinderen tussen 3 en 14 jaar; anderhalf pond voor personen tussen 14 en 20 jaar en een pond voor ouderen. Dit alles: per week.

— **Dr. F. H. Visman**, oud-lid van de Raad van Indië is uit Australië in de Verenigde Staten aangekomen.

WERELDNIEUWS.

DE STRIJD BIJ DE ALEOETEN.

De Noordamerikaanse Marine gaf het volgende communiqué uit, gebaseerd op berichten, die tot 17 uur E.W.T. ontvangen werden:

„Noordelijk gebied van de Stille Oceaan: Het leger en de Marine zetten hun luchtaanvallen voort op de Japanse strijdkrachten, die — gelijk onlangs gerapporteerd werd — geland zijn op de Westelijke eilanden van de Aleoeten-groep. Slecht weer en mist, welke karakteristiek zijn van dit gebied in alle seizoenen, hinderen onze verkennings- en aanvalsoperatie, doch de rapporten tot heden geven te kennen, dat op zijn minst 3 kruisers, 1 torpedojager, 1 kanonneerboot en 1 transportschip zijn beschadigd, waarvan sommige ernstig" (Washington, (AP) 15.6).

OORLOGSCOMMUNIQUÉ VAN CAIRO.

Het Britse Hoofdkwartier in Cairo gaf het volgende communiqué uit: „Generaal Ritchie heeft nieuwe schikkingen voor zijn strijdkrachten voltooid. De 1ste Zuidafrikaanse divisie en de 50ste divisie zijn met succes teruggetrokken van haar positie ten Zuiden van Gazala. Deze operatie werd ten uitvoer gebracht onder dekking van de schitterende strijd der troepen, die posities bezetten rond Acroma en de 1ste pantserdivisie, welke vastberaden vijandelijke aanvallen gedurende de gehele dag van 14 Juni afsloeg. Drie krachtige aanvallen op onze posities rond El Aden werden geslagen met hevige verliezen voor den vijand. Onze mobiele strijdkrachten vallen den vijand in de flank aan en hadden een belangrijk aandeel in deze actie. Onze luchtstrijdkrachten hadden een succesrijke dag tegen vijandelijke concentraties en vernielden een aantal vijandelijke tanks en transportvoertuigen" (Caïro, (AP) 16.6).

NIEUWS VAN OVERAL.

— **Bern:** Berichten uit Budapest zeggen, dat de Roemeense autoriteiten plotseling alle voedselvoorraden van de Hongaarse families, welke wonen in de talrijke dorpen van dat deel van Transylvanië, dat nog onder de Roemeense souvereiniteit gebleven is, hebben geconfisqueerd. Bovendien werd aan de Hongaarse minderheid medegedeeld, dat zij, die werden beroofd van hun voedselvoorraden, geen voedselrantsoenkaarten zullen krijgen, die op 10 Juli zullen worden uitgegeven. Volgens het bericht zouden vele Hongaren gedwongen, zijn hun land en woningen te verlaten.

— **Londen:** Het Britse Ministerie van Luchtvaart deelt mede, dat Britse gevechtsvliegtuigen bij offensieve operaties op Maandag een vijandelijke mijnenveger nabij de Nederlandse kust hebben aangevallen en deze in zinkende toestand hebben achtergelaten. Lichte vijandelijke vaartuigen en schuiten nabij de Franse kust en in België werden ook aangevallen.

— **Tokio:** Het Hoofdkwartier van de Japanse expeditie-strijdkrachten in China deelde mede, dat de Japanners Sjangjoa in het Oosten van de provincie Kiangsi hebben bezet.

— **Washington:** De Noordamerikaanse Marine maakte bekend, dat een groot Panamees koopvaardijschip in de Golf van Mexico werd getorpedeerd. Schipbreukelingen zijn in een haven aan de Golfkust aan land gezet.

— **Londen:** Rudolf Besier, schrijver o.a. van „Barretts of Wimpole Street", overleed op 63-jarige leeftijd.

— **Tokio:** De voorbereidingen voor de repatriëring van autoriteiten en burgers, welke onderdanen zijn van Amerikaanse landen, zijn voltooid, nu de laatste groep uit het binnenland arriveerde. 637 Noordamerikanen, Canadezen en Zuid Amerikanen zullen aan boord van de „Conteverde" vertrekken.

— **Londen:** Het Britse Ministerie van Oorlog maakte bekend, dat Oostafrikaanse troepen zich bij de Britse strijdkrachten op Madagascar gevoegd hebben.

— **Londen:** De onder Duits toezicht staande radio van Parijs deelde mede, dat nog 3 Noordamerikaanse bommenwerpers in Turkije geland zijn. De radio zeide, dat dit het aantal vliegtuigen, dat daar noodlandingen maakte sedert de gerapporteerde aanval op het Zwarte Zeegebied, op 7 bracht.

EMMASTAD.

SOCIËTEIT „ASIENTO".

Dagschotels: Heden: Capucijners garni. Morgen: Biefstuk, geb. aard., doperwten.

Agenda:

Di. 16 Juni 19.30 Comp. bilj. „B" kl.
Wo. 17 Juni 1930 Comp. bilj. Hoofdkl.
Do. 18 Juni 1930 Comp. bilj. „C" kl.
Vr. 19 Juni 19.30 Comp. bilj. „A" kl.

WACHTDIENSTEN: Di. 16 Juni:

Telegram Afdeling: Hr. Schaap, tel. 353, Amalia van Solmslaan 4.

Shipping & Supplies: Hr. Polvliet, tel. 455, Hotel kamer 57.

Scheepvaart Afdeling: Hr. Langras, tel. 710, W. de Zwijgerlaan 5.

Van de Fronten.

GROTE SLAG IN DE MIDDELLANDSE ZEE.

Italië jubelt (waarschijnlijk te vroeg).

De „Giornale d'Italia" deelde mede, dat het Britse convooi, dat door Italiaanse vliegtuigen werd aangevallen, het grootste zou zijn, dat ooit naar de Middellandse Zee werd gezonden, en bestond uit ongeveer 30 eenheden, waaronder 2 vliegdekschepen, een slagschip, 4 kruisers, 10 torpedojagers en 12 tot 14 transportschepen. Het blad zeide, dat het grootste deel van het convooi reeds gedwongen werd terug te keren. De slag woedde heden voor de tweede dag voort in de Middellandse Zee, terwijl Italiaanse vliegtuigen aanvallen uitvoerden op de „overblijvende vijandelijke eenheden" van de twee reusachtige Britse convooien, die volgens het [Italiaanse] Hoofdcommando reeds twee escorterende kruisers en een torpedojager hebben verloren en grote schade hebben geleden aan een vliegdekschip, een slagschip en drie andere oorlogsschepen bij een poging van de Atlantische Oceaan uit door te breken en te passeren door de 100 mijl brede doorgang tussen Sardinië en Sicilië aan de ene zijde en Tunis aan de andere zijn. (Dit alles volgens de „Giornale d'Italia".)

Officiële Italiaanse kringen deelden niets mede betreffende het tweede convooi, doch ingelichte bronnen waren van mening, dat het in Westelijke richting voer van Suez of Alexandrië uit. Een speciaal communiqué zeide, dat gisteren van de dageraad tot de schemering Italiaanse torpedo-vliegtuigen, duikbommenwerpers, gevechtsvliegtuigen en bommenwerpers neerzwermden in vijf verschillende aanvallen op het convooi, dat in Oostelijke richting voer. Zondag bij het opgaan van de zon zou volgens de „Giornale d'Italia" de eerste slag zijn toegebracht met torpedo-vliegtuigen, duikbommenwerpers en bommenwerpers, vergezeld van gevechtsvliegtuigen, terwijl het convooi kwam aanzetten tegenover Sardinië en nabij Kaap Teulada, midden tussen Philippeville en Kaap Bon aan de kust van Tunis. Nog twee aanvallen werden gedaan. Gedurende deze aanvallen zou het convooi — volgens de „Giornale d'Italia" — grote schade hebben opgelopen, verward zijn en uiteengeslagen. Het grootste deel zou zijn teruggekeerd en slechts enkele transportschepen, vergezeld van enkele lichte oorlogsschepen, zouden de tocht voortzetten. Op dit deel zouden de Italianen hun aanvallen hedenmorgen hernieuwd hebben. Tot 16 uur in de aanvdag duurde de aanval nog voort. Italiaanse bladen gaven extra-edities uit, waarin werd beweerd, dat een grote overwinning was behaald (Rome, (AP) 15,6).

ITALIAANS COMMUNIQUÉ.

Het Italiaanse communiqué luidt als volgt „Na de overwinnelijke operaties, welke genoemd werden in ons speciaal communiqué No. 747, zetten de Italiaanse en Duitse troepen in Libye hun operaties met succes voort. De posities van Gazala werden bereikt en gepasseerd. De as-luchtmacht, welke het meesterschap heeft in de lucht boven het slagterrein, steunde de landoperaties zonder oponthoud.

De terugtrekkende vijandelijke colonnes werden met machinegeweren beschoten en met bommen aangevallen. Honderden gemotoriseerde vijandelijke eenheden werden of onbruikbaar gemaakt of vernield. Vijandelijke batterijen werden tot zwijgen gebracht. Gedurende 14 en 15 Juni verloor de Raf 20 vliegtuigen. 5 Onzer vliegtuigen keerden niet naar hun bases terug.

Gedurende de grote lucht- en zeeslag, welke in de afgelopen nacht eindigde, nam de marine met haar strijdkrachten krachtig deel aan de aanval op twee grote convooien, die van de Westelijke en Oostelijke einden van de Middellandse Zee arriveerden. Hierbij plaatsten onze duikboten met torpedo's voltreffers op 2 eenheden van het eskader, dat uit de richting van Gibraltar kwam. In de ochtend van 15 Juni viel de 7de vlootdivisie bestaande uit 2 lichte kruisers en 5 torpedojagers, ten Zuiden van het gefortificeerde eiland Pantelleria tussen Sicilië en de Afrikaanse kust, hevig het convooi aan, dat van Gibraltar op weg was naar Malta. Hoewel dit convooi geëscorteerd werd door superieure strijdkrachten, bestaande uit tenminste 2 kruisers en 12 torpedojagers, trok het zich terug, ging uiteen en dekte zichzelf in een rookgordijn.

In de gevechten, welke ontstonden op korte afstand, ontplofte een vijandelijke kruiser en zonk door het geconcentreerde vuur van de „Eugenio di Savioa" [deze kruiser bezocht Curaçao vóór de oorlog — Red.] en de „Monte Cucoli". 2 Vijandelijke torpedojagers werden ernstig getroffen en een vijandelijke kruiser en een torpedojager werden getorpedeerd door onze torpedojagers.

Het andere grote vijandelijke convooi, dat kwam uit de richting van Alexandrië, werd aangevallen door bommenwerpers en torpedo-werpende vliegtuigen, komende van luchtbases in Noord-Afrika en de Aegeïsche Zee. Een vijandelijke torpedojager werd tot zinken gebracht en 6 andere eenheden getroffen. Bij de luchtgevechten werden 2 torpedojagers vernield. Een onzer vliegtuigen keerde niet naar zijn basis terug.

Onze schepen waren het object van herhaalde doch succesloze vijandelijke luchtaanvallen en zetten de gehele dag hun offensieve actie tegen de vijandelijke eenheden voort. Een andere vijandelijke torpedojager werd tot zinken gebracht door ons kanonvuur. De as-luchtmacht mengde zich in de strijd en plaatste voltreffers op het vijandelijk convooi. 4 Schepen werden òf in brand gezet òf tot zinken gebracht. Een vijandelijke olietanker werd in brand gezet.

In de vlootgevechten, welke plaatsvonden ten Oosten en Westen van Malta verloren wij een zware kruiser, welke eerst werd getroffen door luchttorpedo's en vervolgens door zee-torpedo's. Een onzer torpedojagers werd ernstig beschadigd, doch was in staat een thuishaven te bereiken. Het grootste deel van de bemanning werd gered. Volgens de laatste berichten, welke ontvangen werden is het aantal Britse vliegtuigen, dat verloren ging gedurende de operaties op 14 Juni, in het Westelijk deel van de Middellandse Zee gestegen tot 27.

Verder werden gisteren 17 vijandelijke vliegtuigen vernield. 4 Onzer vliegtuigen keerden niet naar hun bases terug. In de Zwarte Zee brachten Italiaanse motor-torpedoboten een Russische duikboot tot zinken" (Rome, (AP) 16,6).

[Op dit communiqué behoeft geen commentaar geleverd te worden. Wij wachten op de berichten uit Londen — Red].

ALLERLAATSTE NIEUWS

—**Moskou:** Het Russische middagcommuniqué zegt, dat in de afgelopen nacht geen belangrijke veranderingen plaats vonden aan het front. „In de richting van Charkov sloegen onze troepen vijandelijke aanvallen af en brachten den vijand hevige verliezen toe. In een enkele sector vernielden onze eenheden 22 Duitse tanks, 18 kanonnen en 10 vrachtwagens. De Duitsers verloren 900 man aan doden. In de Sebastopolsector slaan eenheden van het Rode leger samen met mariniers van de Rode Vloot verwoede aanvallen van de Duitse en Roemeense troepen af. Een detachement van mariniers brak gisteren door in de vijandelijke loopgraven en doodde 250 Hitlerieten. Onze eenheden, die opereren aan het Bryanskfront, verdreven de Duitsers uit hun posities. Hierbij liet de vijand meer dan 600 doden op het slagveld achter. In een andere sector van het front bezetten onze troepen 2 bewoonde plaatsen, namen veel gevangenen en veroverden een grote buit.

— **Madrid:** De Spaanse ochtendbladen beschrijven de ontvangst van Serrano Suñer in Italië. Gisteren was Suñer de gast van Ciano op een officieel banket. Heden zal hij lunchen met den Koning en Ciano in het Koninklijke zomerverblijf te San Rosso.

— **Berlijn:** Duitse autoriteiten maakten bekend, dat een Duitse duikboot een Britse kruiser tot zinken heeft gebracht met 3 torpedo's en een koopvaardijschip heeft beschadigd in een aanval op een convooi in de Middellandse Zee.

— **Londen:** Britse berichten uit Tsjungking delen mede, dat het Chinese cabinet is bijeengekomen om de berichten te bespreken, dat een Japanse invasie van Siberië op handen is. Gemeld wordt, dat Japanse troepen Mantsjoerije in steeds grotere aantallen zouden binnenstromen.

— **Evanston (Ill.):** Donald Nelson, Voorzitter van de Noordamerikaanse Oorlogs-Productieraad, zeide gisteravond in een redevoering, dat de oorlogsproductie van de Verenigde Staten thans die van Groot Britannië overtreft.

— **Santiago (Chili):** De Chileense Regering gaf gisteren een waarschuwing uit, dat zij de schrijvers van artikelen, waarin persoonlijke aanvallen worden gedaan op de leiders van belligerente landen, zal vervolgen. De Regering deelde mede, dat de Ambasadeurs van de Verenigde Staten, Brazilië, Spanje, Duitsland, en de Gezanten van Japan, Frankrijk en Paraguay protesten hebben ingediend. Hoewel de vrijheid vn drukpers bestaat en de Regering niet overweegt de huidige oorlog als onderwerp van publieke debatten af te schrijven, vraagt de Regering aan de Pers bij het bespreken van de oorlogsproblemen nooit te refereren naar de Hoofden van Staten of Regeringen of naar Buitenlandse diplomaten op een wijze, welke als een persoonlijke belediging kan worden opgevat.

LUCHTALARM.

Ouders blijft thuis.
Haalt geen kinderen uit de school.

„De Geest des Procureurs-Generaal"

Staten snijden het onderwerp der Censuur aan.

Op verzoek om richtlijnen der Censuur stuurt [P. G. de . . . . Algemene Bekendmaking.

„PANTA RHEI" 1) IS HET BEGINSEL.

„Gevraagd werd welke de richtlijnen zijn bij de uitoefening van de censuur, zowel over brieven als over krantenberichten.

De publicatie van verslagen (in de „Beurs- en Nieuwsberichten") van de zittingen van de Krijgsraad in een bekende zaak van de laatste tijd, werd door enkele leden bedenkelijk geacht, vooral, omdat zij ook van tendentieus commentaar zijn voorzien vanwege de betrokken redactie. Gemeend werd, dat deze stukken zeker door den vijand te onzen nadele uitgebuit kunnen worden". (Curaçaose Begroting 1943, Voorlopig verslag).

„Men was het in de afdelingen in principe met het Bestuur eens, dat het niet op de weg van den censor ligt om verslagen van openbare vergaderingen te censureren. Niet uit het oog dient echter verloren te worden, dat men in dergelijke verslagen dingen zou kunnen zeggen, die niet juist zijn en waarvan ons ten nadele zouden kunnen strekken. Het zou daarom beter zijn ook deze verslagen den censor te laten passeren," (Curaçaose Begroting 1943 Eindverslag).

* * *

„Het herhaaldelijk toepassen van censuur betekent zwakte van het Bestuur".
Statenlid E. C. Martijn.

Bovenstaande twee citaten zijn, zoals is aangegeven, genomen uit het Voorlopig Verslag en het Eindverslag van de Curaçaose Begroting 1943. De quaestie van de censuur op de pers zal derhalve bij de aanstaande behandeling van de begroting wederom in de Staten ter sprake komen. Dit is wel laat, maar beter laat dan nooit en aan Statenlid Ernesto C. Martijn komt de eer toe reeds op Dinsdag 22 April jl. voor de eerste maal dit onderwerp in de Staten te hebben aangeroerd.

Meester Thijs van der Laan was toen als Bestuursgemachtigde in verband met het Chinezenconflict in de Staten en tegen het einde van de vergadering vroeg Martijn om een soepeler toepassing van de censuur.

Het publiek moet beter ingelicht worden, aldus Martijn, hetgeen ook veel geruchten voorkomt. Het herhaaldelijk toepassen van censuur betekent zwakte van het Bestuur.

Meester van der Laan antwoordde toen met te wijzen op de persconferenties, welke thans regelmatig gehouden worden en die — aldus Van der Laan — vele conflicten voorkomen.

Men zal zich herinneren, dat deze persconferenties in Maart jl. werden ingesteld, toen eerst het kalf verdronken was en een plaatselijk blad, in casu „Dagblad Amigoe di Curaçao", voor de duur van twee dagen geschorst was, om redenen eveneens in verband staande met censuur-moeilijkheden. Reeds voordien werd er door genoemd blad op het nut van persconferenties gewezen, steeds tevergeefs. Toen echter Woensdagavond 18 Maart jongstleden aan „Dagblad Amigoe di Curaçao" een verschijningsverbod van twee dagen werd opgelegd (dus voor 19 en 20 Maart d.a.v.), kon reeds op Maandag 23 Maart een artikel verschijnen, waarin werd medegedeeld, dat de Procureur-Generaal om de 14 dagen persconferenties zou gaan houden om gebeurtenissen als het Amigoe-feest te voorkomen. Deze persconferenties zijn sedertdien ook regelmatig, zo al niet om de 14 dagen, dan toch in voldoenden mate gehouden en ook al is hetgeen daar besproken wordt niet steeds voor publicatie vatbaar, toch kan worden geconstateerd, dat deze conferenties „in een behoefte voorzien" en dat de spheer op de tot nu toe gehouden conferenties altijd aangenaam is geweest.

Censor bond in.

Ons is dit nimmer medegedeeld, doch de Redactie heeft herhaaldelijk geconstateerd, dat sedertdien de censuur ook veel soepeler is geworden dan voorheen.

Nu de censuur-quaestie in de Staten behandeld zal worden is het goed ook van redactioneel standpunt deze zaak te beschouwen, alvorens de debatten in de volksvertegenwoordiging een aanvang zullen nemen en alvorens — wat te verwachten is — Meester van der Laan hieromtrent aan de tand gevoeld zal worden. Zoals echter eveneens te verwachten is, zal de Heer van der Laan dan zijn ondervragers met een kluitje in het riet hebben te sturen, of hij zal moeten opstaan en uitroepen, dat de democratie in Curaçao tot worden afgeschaft. Censuur en democratie toch gaan niet samen.

Het eerste zal waarschijnlijk gebeuren. Het eerste kluitje heeft de Procureur-Generaal reeds geworpen. De Staten vroegen de richtlijnen van de censuur aan. Prompt kregen zij toegezonden een vaag gesteld document, de „Algemene bekendmaking" van 4 Juni 1940, die onze Redactie indertijd ook toegezonden kreeg, reeds publiceerde, doch in het belang van de zaak hieronder nogmaals voluit laat volgen.

Algemene Bekendmaking.

De Procureur-Generaal,

Gelet op

artikel 13 van de Proclamatie van de 10de Mei 1940 houdende bepalingen betreffende het Militair Gezag, de bevoegdheden van den Procureur-Generaal en de instelling van een Bijzondere Rechtbank in Curaçao gedurende de Staat van Beleg. (P.B. 1940 No. 38) heeft de navolgende bepalingen vastgesteld.

Artikel 1: Het is verboden een dagblad, periodiek, vlugschrift of enigerlei ander drukwerk, geschrift of tekening te drukken, uit te geven of — voor zover zij in de Nederlandse taal zijn gesteld dan wel in het Gebiedsdeel zijn gedrukt of uitgegeven — te verspreiden, aan te plakken of in de handel te brengen.

Artikel 2: Van het in artikel 1 gestelde verbod kan door den Procureur-Generaal ontheffing worden verleend. Aan een ontheffing kan de Procureur-Generaal algemene of bijzondere voorwaarden verbinden, terwijl eenmaal vastgestelde voorwaarden door den Procureur-Generaal kunnen worden ingetrokken, gewijzigd of aangevuld.

Artikel 3: Verleende ontheffingen kunnen door den Procureur-Generaal

1) „Panta Rhei" is Grieks en betekent „alles stroomt". De Griekse philosooph Hesiodus hield de theorie, dat alles steeds in wording is en vervloeit. Heraclitus formuleerde dit met „panta rhei". In overdrachtelijke zin wordt deze uitdrukking gebezigd om aan te duiden, dat iets steeds wisselt en verandert.

Voor alle uitingen en materieele bewijzen van sympathie en medeleven met ons, van de Curaçaosche burgerij ondervonden, zoowel in de ziekenhuizen als in de kampen, betuigen wij hierbij onzen oprechten en hartelijken dank.

De Chineesche Zeelieden.

1850 — 6—4

te allen tijde en zonder opgave van redenen worden ingetrokken.

Artikel 4: Ontheffing van het in artikel 1 gestelde verbod wordt van rechtswege geacht te zijn verleend ten aanzien van alle in artikel 1 bedoelde drukwerken, geschriften en tekeningen voor zover in deze algemene bekendmaking niet anders is bepaald, dan wel door den Procureur-Generaal — bij algemene bekendmaking of biezondere aanzegging — niet anders zal worden bepaald.

Artikel 5: Een algemene bekendmaking of biezondere aanzegging, als in het vorige artikel bedoeld, kan mede betreffen het drukken, uitgeven, verspreiden, aanplakken of in de handel brengen van alle in artikel 1 bedoelde drukwerken, geschriften of tekeningen van een bepaalden natuurlijken dan wel rechtspersoon of lichaam, hetzij door dien natuurlijken of rechtspersoon of door dat lichaam zelf, hetzij door derden.

Artikel 6: 1. Geen ontheffing, als bedoeld in artikel 4, wordt geacht te zijn verleend voor zoverre het drukwerk, geschrift of de tekening naar inhoud en (of) strekking dan wel naar de uiterlijke vorm:

a. een afbeelding, beschrijving of enige biezonderheid inhoudt met betrekking tot 's lands defensie in het algemeen, dan wel biezonderlijk met betrekking tot functies en standplaatsen van militairen, enig militair werk, militair materieel, bij althans ten behoeve van de weermacht in gebruik, gebouwen en getimmerten, waarin militairen zijn ondergebracht voor welk doeleinde ook, of waarin zich militaire bureien, stafkwartieren of commandoposten bevinden, of waarin militaire paarden of militair materieel zijn ondergebracht, militaire vliegvelden, vliegparken en landingsterreinen met hun roerend en onroerend toebehoren, bivaks, militaire auto- en wagenparken, en in het algemeen alle dergelijke of andere gegevens omtrent land- en zeemacht, haar taak, bevoorrading, uitrusting en verrichtingen;

b. bestemd en (of) geschikt is om de krijgstucht bij en het zelfvertrouwen in de weermacht of enig onderof bestanddeel daarvan te ondermijnen, en in het algemeen moet worden geacht gevaar op te leveren voor de geest van de weermacht of voor de veiligheid des lands;

c. beledigend, dan wel nodeloos krenkend moet worden geacht voor het openbaar gezag, enig openbaar lichaam of enige openbare instelling;

d. afbreuk kan doen aan de weerbaarheid en het zelfvertrouwen van de bevolking;

e. ingevolge mededeling van den Gouverneur van Curaçao op enigerlei andere wijze afbreuk doet aan de belangen en (of) de veiligheid van de Staat.

2. Onder de uitdrukking „naar de uiterlijke vorm", gebezigd in lid 1 van dit artikel, wordt o.m. verstaan:

a. het gebruik van sensationele koppen en sensationele slagzinnen, welke geen voldoende verantwoording vinden in de inhoud van de berichten, waarop zij betrekking hebben;

b. het zodanig weergeven van officiële berichten, dat de oorspronkelijke strekking niet tot haar recht komt.

Een ieder, wien zulks aangaat, wordt herinnerd aan het bepaalde in artikel 17 van de Proclamatie van de 10e Mei 1940 (P.B. 1940 No. 38), waarbij de overtreding van enige gebods- en verbodsbepaling, krachtens de bevoegdheden, in bovengenoemde en volgende proclamaties vermeld, uitgevaardigd door den Gouverneur of vanwege hem door het Militair gezag en door den Procureur-Generaal wordt beschouwd als een misdrijf en gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden.

Willemstad, de 4e Juni 1940
De Procureur-Generaal voornoemd,
Th. van der Laan.

* * *

Oordele het publiek. Houvast biedt dit fraaie document in geen enkel opzicht. Terecht moest de censor op 18 Februari jl. dan ook ter aanvulling aan de Redactie mededelen, dat „panta rhei" — dat „alles wisselt" en dat het „de geest van des procureurs-generaal bepalingen" is die dan beslist.

Ter documentatie volgt deze brief, die oorspronkelijk het ons toegezonden exemplaar van bovenstaande „Algemene Bekendmaking" vergezelde, hieronder:

> „Mijn antwoord op uw brief van 15 dezer kan kort zijn, want het antwoord op uw vragen vindt ge in bijgaande bepalingen van den Procureur Generaal. Uiteraard doen zich wel eens incidentele gevallen voor, waarin een incidentele beslissing moet worden genomen. „Panta rhei" — óók de censuur, doch dàn geldt de geest van des procureurs generaal bepalingen. Deze geest te dienen in samenwerking met de pers en in het belang van de Curaçaose samenleving is de taak van
>
> Uw dw.
> Elias, Censor."

Een wapperende geest.

Uit ervaring sprekende kunnen wij hieraan toevoegen, dat de Curaçaose censuur inderdaad een „panta rhei" is en dat de geest des procureurs-generaal vaak in allerheftigste beroering is, zo zelfs, dat wij proeven genomen hebben:

Enkele malen hebben wij een stukje, dat door de censuur geschrapt was, na enige weken wederom bij den censor ingeleverd, zonder dezen slapenden hond natuurlijk wakker te maken. Tot ons vermaak werd zulk een stukje dan soms doorgelaten!

Is dit misschien een ondeugendheid, het is toch wel heel erg, dat in onze beschaafde maatschappij de geest eens procureurs-generaal, of desnoods de geest van diens bepalingen, de opperste richtlijn is voor hetgeen mag worden gedrukt en hetgeen verboden wordt. Vooral wanneer deze wapperende richtlijn gevolgd wordt met als wegwijzer, het „panta rhei" van Heraclitus & Elias.

Ter zake: of de Heren Statenleden het fraaie document „Algemene Bepalingen" als een afdoend antwoord op hun verzoek om **richtlijnen** zullen accepteren, gaat ons niet aan, doch wij willen er wel bij zeggen, dat er van richtlijnen bij de toepassing der censuur op Curaçao geen sprake is.

Bij een onderhoud met den censor te Oranjestad, Aruba, deelde deze ook aan een Amigoe-man mede, dat hij „de richtlijnen" volgde, die daarvoor bestonden. De passaat is sterk en de geest des procureurs-generaal machtig. Hij waait zeker ook daar, want zijn wij wel ingelicht, dan is de toepassing der censuur op Aruba zo mogelijk niet alleen nog grilliger, maar ook veel kinderlijker, veel naïever dan hier op Curaçao het geval is.

Neen, van richtlijnen is geen sprake, of het moesten deze richtlijnen zijn: het sauveren van een bepaalden mijnheer bij de olie, en het sauveren van de hogere gouvernementsbaantjes (dit laatste thans minder).

Een opmerking, die hier en daar wel vernomen wordt, als zou de censuur na het bekendworden van het vertrek des Gouverneurs ongemanierdheden aan diens adres doorlaten, kan op grond van inlichtingen uit bevoegde bron, worden tegengesproken. Alles namelijk wat op den Gouverneur betrekking heeft, wordt door Hem persoonlijk gecensureerd en Hij laat de ongemanierdheden van het blad „Curaçao", naar wij vermoeden, opzettelijk door ten einde dit blad aan de kaak te stellen — hetgeen dan ook gelukt is.

Het document „Algemene Bekendmaking" is als richtlijn een pasquil, want om slechts één voorbeeld te noemen: in artikel 6, 2a, wordt het gebruik van sensationele koppen verboden, welke geen voldoende verantwoording vinden in de inhoud van de berichten, waarop zij betrekking hebben.

Welnu, het zou te lang zijn het artikel van 21 Maart jl. geheel te herplaatsen, doch wij geven hier drie koppen, die toen geschrapt werden, tezamen met citaten uit het stuk zelf, zodat het publiek kan oordelen, of deze koppen verantwoording vonden in de inhoud van het stuk:

kop 1: „Het schorsen van couranten doet schade aan de zaak waarvoor wij de oorlog ingingen, verklaart Hore Belisha woedend in het Lagerhuis — in het stuk staat: „Oud-Minister van Oorlog Hore Belisha vroeg aan den Secretaris van Binnenlandse Zaken goed te onthouden, dat de schorsingspolitiek schade doet aan de zaak van verdraagzaamheid, waarvoor wij de oorlog ingingen".

De rest van het stuk liet aan de woede van Hore Belisha niet te twijfelen over.

kop 2: „Simpele waarschuwing aan Daily Mirror wekt storm van verontwaardiging in het Lagerhuis" — in het stuk staat: De Britse regering gaf een waarschuwing aan het ...... Daily Mirror, dat het risico loopt geschorst te worden... Morrisons bekendmaking werd gevolgd door een stortvloed van vragen......

kop 3: „Winzucht van de olie leidt ook in Engeland tot conflicten" — in het artikel staat: ... spotprent, waarop een zeeman vertoond wordt, die zich vastklampt aan een vlot, met het onderschrift 'Prijs van olie gestegen met een stuiver per gallon... De bijbetekenis daarvan was, dat zeelui hun leven moeten offeren, opdat de oliemaatschappijen een stuiver meer verdienen ......"

De naleving van artikel 6, 2a, was ook hier weer een danig Panta Rhei van de geest dès Procureurs Generaal!

Het is niet onze bedoeling, wanneer wij dit schrijven, om een steek onder water te geven. Wij willen evenwel precies zeggen, hoe wij over de censuur denken en hoe dit wanstaltig instituut hier werkt.

Dictatuur in plaats van Staatsregeling.

De Heer Procureur-Generaal vergeve het ons, wanneer wij een stukje uit de Staatsregeling citeren. Ditmaal niet het artikel, waarin gewaagd wordt van het niet dulden der slavernij — dit was reden een courant te schorsen —, maar artikel 8:

> „Niemand heeft voorafgaand verlof nodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren. De verantwoordelijkheid van schrijvers, uitgevers, drukkers en verspreiders en de waarborgen, in het belang der openbare orde en zedelijkheid tegen het misbruik van de vrijheid van drukpers te nemen, worden geregeld bij landsverordening".

Zijn wij wel voorgelicht, dan is dit zo te verstaan, dat in normale tijden de vrijheid van drukpers bij landsverordening geregeld wordt, en dat praeventieve censuur daarbij altijd verboden blijft.

Het Wetboek van Strafrecht regelt de verantwoordelijkheid der schrijvers enz. Talrijke strafbepalingen zijn vastgesteld tegen misbruik van de vrijheid van drukpers, bijv. het onthullen van staatsgeheimen, majesteits-schennis, opruiïng e.d. De „Tribune" en het blad „Curaçao" zijn er de bewijzen van hoe ver men gaan kan. In geval van oorlog kan de persvrijheid geheel worden opgeheven. Dit is geschied in bovenstaande „Algemene Bekendmaking" (artikel 1). Aan een ontheffing van dit verschijningsverbod worden voorwaarden verbonden (artikel 2) en zijn wij wederom wel ingelicht, dan **is de betrokken autoriteit geheel vrij in het stellen van deze voorwaarden en bestaat er generlei hoger beroep van haar beslissing.** Dit laatste nu is je reinste dictatuur.

Een van de voorwaarden, die in ons gebiedsdeel gesteld werden, was de praeventieve censuur, die evenals in Duitsland, alhier zou uitgeoefend worden door de Politie.

Niet dat wij de voorkeur gegeven zouden heben aan uitoefening van de censuur door de militaire overheid. Als er één instantie is, die voor zulks niet capabel is, dan is het wel de militaire overheid, omdat die natuurlijk — zij zijn het immers die vechten — overal onthulling van geheimen in zou zien. Zelfs moeten wij eraan toevoegen, dat het al een heel gelukkige omstandigheid was, dat de uitoefening van de censuur alhier alras werd toevertrouwd aan een oud-journalist, die hier verzeild geraakte, en die in elk geval door zijn tact tot nu toe grotere en meer rampen heeft voorkomen.

Uitsluitend tegenstander van censuur omdat zij in strijd is met het ideaal waar wij voor vechten.

Wij zijn en blijven verwoed tegenstander van de censuur. Niet omdat wij hierin een belemmering van onze bewegingsvrijheid zien, want dat valt werkelijk nogal mede. Niet omdat wij nu eenmaal gaarne iets hebben, waartegen wij te keer kunnen gaan. Men moet zakelijk blijven en wij zijn slechts tegen de censuur, omdat censuur in de felste tegenspraak is met het ideaal waar wij voor vechten: de democratie. Hoe soepel men de censuur ook toepasse — en de laatste tijd is de toepassing soepel — wij zullen tot de laatste snik blijven vechten tegen dit gestapoinstituut in ons Vrije Nederland.

Wij hebben er reeds eerder op gewezen, welke de taak van de pers is in de maatschappij. Een deel dezer taak is de Overheid te helpen. Hulp nu kan niet onder dwang worden geboden. Dan wordt het slavernij, dan wordt het een Duitse pers, die op bevel bejubelt, waar bejubeld moet worden. Er is dezer dagen een boekje verschenen „Democratie in onze Staatsregeling" door C. R. Biswamitre, en op blz. 57, schrijft deze Surinaamse auteur: Onthouding van de vrijheid van meningsuiting is onverenigbaar met de Democratie. Wel is hier enige beperking terwille van het erkend algemeen belang minder ondragelijk dan in godsdienstige aangelegenheden. Voor den enkeling betekent te grote beperking van de vrijheid van meningsuiting: belemmering van zijn streven naar zelfontplooiïng, naar geluk; voor de Overheid betekent zij: verlies van contact met de noden en behoeften van het volk, een sterke rem minder op de weg naar tyrannie.

„Historically — zegt Prof. Laski in „Liberty in the modern State — the road to tyranny has always lain through a denial of freedom in his realm". Van de andere kant zijn zij, die geen voldoende gebruik maken van de vrijheid tot meningsuiting en zwijgen bij het zien of ondergaan van onrecht, mede verantwoordelijk aan de bevordering van tyrannie".

Welnu, advies — vrijblijvend — bij het publiceren van scheepsbewegingen militaire geheimen e.d. achten wij juist, in dier voege, dat een Redactie een instantie heeft — de Gouvernements persdienst —, waar zij om raad kan vragen, zonder evenwel gebonden te zijn, die raad op te volgen. En niet een zinneloos verbod van publicatie van de aankomst der Noordamerikanen alhier, **nadat Radio-Oranje dit feit reeds wereldkundig gemaakt had.**

Toen evenwel werknemers in een maatschappij, die erom bekend staat in de lagere regionen slecht te betalen (men denke aan de Surinamers) om hun gerechtvaardigd protest in het gevang gesleurd werden, toen later een particulier alhier een concentratiekamp oprichtte, iets wat zelfs in Duitsland nog niet vertoond was, toen hebben wij — om het geschrift van Biswamitre aan te halen — gebruik gemaakt van de vrijheid tot meningsuiting, **wij konden niet zwijgen bij het zien van dit onrecht, omdat wij ernaar streven te strijden voor het welzijn van ons land en ons ideaal, en hetgeen gebeurde „the road to tyranny" was.**

Het ingrijpen van onze overheid door censuur toe te passen op deze zaken, die niets uitstaande hebben met het oorlogsbelang, maar wel veel met de goudstroom die de bankdeposito's van enkele olie-heren omhoog stuwt, zullen wij dan ook altijd blijven brandmerken als een vergrijp tegen ons democratisch ideaal.

De eerste maal, dat „Amigoe di Curaçao" met de censuur in conflict kwam was op 17 Juli 1940, toen in het Curomconflict iemand, die bij de olie een rol speelt, beschermd moest worden. De „Amigoe" verscheen toen met een blanco voorpagina, waarop Vondels rijmpje:

Het traditionele land der vrijheid.
Oft schoon 't wild vogelken met lust
In 't korfken tiereliert en fluitert
En in de tralie, twijl het tjuitert,
Verdient 't gekochte zaad gerust, —
't Zou liever in de takskens schieten
En klieven met zijn vlerkskens locht
Den blauwen hemel, zoo het mocht
Slechts mager zijnen kost genieten
(Vondels Pascha)

Dit rijmpje werd niet aan den censor getoond voor het afdrukken van de courant. De Procureur Generaal waarschuwde toen niet. Later deed zich een conflict voor, toen dezelfde man, die achter het Curomconflict wroette, bezig was achter het C.S.M.-conflict. Weer werd de bladzijde blanco afgedrukt, nu met een toepasselijk woordje uit de Staatsregeling, welk stukje — was er immers geen praecedent? — niet aan den censor getoond werd

De Amigoe werd opeens verboden. Niet door den Procureur Generaal, doch door den Gouverneur, **den censor niet-gehoord.**

Later kon men gelukkig bewijzen, dat het stukje uit de Staatsregeling niet aan den censor getoond was. Wat zou echter gebeurd zijn, indien dit wel ware geschied? Men verbood de courant immers zonder den censor te vragen, of hij het stukje gezien had! Er zijn in dit verband nog verschillende andere complicaties, die wij nu maar niet vermelden; omdat zij aan de zaak niet verwant zijn [2]. Het gaat hier immers niet om de Amigoe, het gaat niet om de censuur, **het gaat om ons democratische ideaal, waarvoor wij de oorlog ingingen.** En dit ideaal is niet gediend met een grillige censuur, die ons een verwijt maakt, dat wij bij een geschrapt stukje de kop wel vermelden (Amigoe van 18 Maart 1942), maar die hetzelfde een maand daarvoor in de Beurs wèl had toegelaten (Beurs van 12 Februari).

[2]) Bijvoorbeeld papier nr. 153 van het Parket van den Procureur Generaal — Gouvernementsstukken beginnen nu eenmaal niet met een beleefde aanhef, maar met een nummer — en waarin **zonder opgave van redenen** (gestapo) de Amigoe geschorst werd, terwijl bij informatie de mededeling kwam, dat men **gezien de haast** waarmede papier 153 moest worden klaar gemaakt de redenen maar niet vermeld had!

Inderdaad, het is, zoals Biswamitre in zijn aardige boekje weet te citeren uit Borderwijk, Handelingen Regeringsreglementen Suriname en Curaçao, blz. 38. **„De censuur paart onmagt aan een hatelijk karakter en strijdt te zeer met den geest der Nederlandsche begrippen van vrijheid, dan dat een voorstel tot hare invoering ooit van deze Regeering zou kunnen uitgaan".**

Het verbergen van eigen onkunde der autoriteiten. Onthouden van voorlichting aan het eigen volk.

Het weekblad „Time" heeft in het nummer van 22 December jl., toen de censuur in de Verenigde Staten aanhangig werd gemaakt, het volgende opgemerkt:

„It remained to be seen whether the President would insist on a censorship which stuck to **its proper function** in a democracy—namely: 1) to lock up military secrets at their source, taking care that they are real military secrets, **not pretexts for concealing military or political ineptitude;** 2) to censor carefully news exported by cable, telephone, radio and mail, **so that information is concealed not from the people but from the enemy,** 3) **to avoid censorship on the basis of „public morale" and „propaganda", which can be made excuses for concealing anything."**

Welnu, deze vet gedrukte woordjes zijn van enorme betekenis voor ons gebiedsdeel: zij zijn volkomen te onderschrijven, want zij zijn van toepassing op toestanden alhier. Waarom mocht anders — om slechts één voorbeeld te noemen — in de Amigoe van Zaterdag 18 April jl. **niet gewezen worden op de dreigende toestand in het Chinezenkamp, zodat de uitbarsting van Maandag daaraanvolgende misschien had kunnen worden voorkomen?**

Was het hier eigen onkunde? Of was het hier weer dat neerbuigen in aanbidding van dien Olieman, dien ieder — niet het minst onze autoriteiten blijkens haar eigen uitlatingen — schuwt, maar dien de autoriteiten **toch maar bij het Curomconflict, bij het C.S.M.-conflict en bij het Chinezenconflict hebben moeten beschermen door alle publicatie omtrent deze aangelegenheden volkomen te verbieden?** En in dit verband zij opgemerkt, dat dit afremmen van alle publicatie — voorwaar een goedkope gemakkelijke methode — zich sedert de invoering van de censuur alhier slechts **alleen in gevallen, waarbij deze man betrokken was heeft voorgedaan!**

De wanstaltigheid van een censuurapparaat in een „democratisch" land blijkt wel uit het feit, dat zo wij gewild hadden, wij aan alle gecensureerde stukken de grootst mogelijke publiciteit hadden kunnen geven, door de geschrapte stukken als request aan de Staten te sturen met verzoek om onderzoek. Niet alleen, dat de stukken dan in de vergadering zouden zijn voorgelezen — wel grappig, men denke aan het geschrapte stuk over de legende van het Eikenbos — maar alle gecensureerde stukken zouden in de officiële documenten van ons gebiedsdeel zijn opgenomen en bij de verslagen niet alleen in de „Amigoe", maar in alle couranten zijn vermeld.

De toestand in Engeland.

Ons artikel zou te lang worden door uit te wijden over de situatie in Groot Britannië, die, zij moge dan niet ideaal zijn — wij leven nu eenmaal in oorlogstijd — toch al veel beter is dan hier. De verering voor Groot Britannië is in kleinigheden reeds zo groot, dat wij al — volkomen misplaatst — horen spreken van Groot-Nederland naast Groot Britannië, van een Imperium naast een Empire, en dat wij onze officieren in korte broekjes zien lopen, omdat de Engelsen dat nu eenmaal doen (zien de Amerikanen er in hun practische uniform niet heel wat vlotter uit?). Men moge hier echter wel beseffen, dat deze dingen van ondergeschikt belang zijn, maar dat het het Britse standpunt is, **dat censuur — praeventieve en repressieve — schade doet aan de zaak, waarvoor wij de oorlog ingingen.** Aan de hand van een artikel van den Britsen Minister van Voorlichting, Brendan Bracken, in „Life" van 16 Maart 1942 gepubliceerd, hebben wij in de Amigoe van 3 Maart dit Britse standpunt uitvoerig uiteengezet. In het kort komt dit erop neer — voor het binnenland — dat er niets gepubliceerd worde, **wat voor de vijand van belang is.** En hierbij heeft de Redactie het laatste woord. Wij moeten hieraan toevoegen, dat wij — als rechtgeaard blad achter de overheid staande — ons hierin evenwel gaarne zouden laten **adviseren** door een competente instantie als de Gouvernementspersdienst die door zijn contact met overheidsinstellingen beter op de hoogte kan zijn van wat voor den vijand van belang is dan wij. Maar het blijve advies. Voor de invasie in Indië bestond dit systeem daar ook.

Censuur hebbe niet te maken met tendenzen of onjuistheden in een verslag, maar slechts met den vijand.

Keren wij dan tenslotte terug tot de beide citaten uit de documenten van de Curaçaose Begroting, dan moet worden opgemerkt, dat er hier geen richtlijnen zijn, dat het voorzien van tendentieus commentaar een redactie-aangelegenheid is (de Beurs van 6 Mei fulmineerde tegen dit stukje van het Voorlopig Verslag; uiteraard gaat het ons niet aan wat de Beurs doet of laat in eigen huis, al begrijpen wij de mening van de Statenleden wel, die natuurlijk het vet-drukken van bepaalde passages op het oog hadden en het plaatsen van bepaalde koppen, die — ook al is het verslag misschien goed — toch niet nalaten een bepaalde tendens te geven).

De censuur hebbe niet te maken met tendenzen. De censuur hebbe evenmin iets te maken met de juistheid van verslagen, die — wat is onjuist in het Eindverslag — alle door den censor gezien worden en die voor rekening van den verslaggever of zijn redactie blijven. De censuur, die wanstaltige instelling die een aanfluiting is voor alle democratisch besef, bemoeie zich met...... den vijand, dat hij geen voordeel putte uit hetgeen in een vrij land nu eenmaal vrij gezegd mag worden.

Wij besluiten met een citaat uit het „Algemeen Indisch Dagblad", dat op 21 Maart jl. door den censor uit ons blad geschrapt werd, op 17 April d.a.v. evenwel werd doorgelaten.

„Hoewel censuur in het algemeen in tijd van oorlog een noodzakelijkheid moge zijn, is de censuur, waar wij **mede te maken krijgen,** altijd irriterend, grillig, bespottelijk, kwaadaardig, schadelijk, kinderachtig, politiek, drastisch, idioot, chaotisch, partijdig, destructief, onridderlijk, onzinnig, ongelofelijk, schandelijk, afschuwelijk, stom, onintelligent, onredelijk, onzakelijk, onlogisch, onbezonnen, onhebbelijk, incompetent, ontoelaatbaar, onnodig scherp, on-Amerikaans, anti-Engels, pro-Duits, bijna misdadig **en een ramp voor de belangen des lands."**

Men kan slechts hopen, dat de besprekingen der Staten ertoe zullen leiden, dat de praeventieve censuur worde afgeschaft en dat geen repressieve censuur hiervoor in de plaats worde gesteld, als evenzeer — zo niet meer — in strijd zijnde met het ideaal voor hetwelk wij vechten. Wat wij slechts wensen is een Vrij Nederland met een vrije pers, welker dienaren zoveel verantwoordelijkheidsgevoel behoren te bezitten, dat zij in moeilijkheden ten aanzien van het landsbelang advies vragen aan een officiële instantie, en dat zij bij opvolging van dit advies vrij uit gaan. Bij niet-opvolging zal dan evenals in Groot Britannië de overheid er eventueel een rechtszaak van kunnen maken, waarbij de overheid **zal hebben te bewijzen,** dat hier inlichting van belang aan den vijand werd verstrekt. „And the Law is jealous of its impartial justice — especially when the administration is concerned", aldus Minister Bracken.